

Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία - 05/12/2010

- [Πολιτική](#)
- [Ελλάδα](#)
- [Οικονομία](#)
- [Τέχνες](#)
- [Κόσμος](#)
- [Αθλητισμός](#)
- [Επιστήμη-Τεχνολογία](#)
- [Αυτοκίνητο](#)
- [Media](#)

[Επιστροφή](#)

Έντυπη Έκδοση
Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Κυριακή 5 Δεκεμβρίου 2010

Ποια παιδεία σε ποια κοινωνία;

Του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΧΡΥΣΗ Αναπληρωτή καθηγητή στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. alex.xrisis@panteion.gr.

Οι σπουδαστικοί αγώνες, που εξελίσσονται το τελευταίο διάστημα στις μητροπόλεις του ευρωπαϊκού καπιταλισμού, καταδεικνύουν το άδικο όσον είχαν σπεύσει να χαρακτηρίσουν τις εκπαιδευτικές κινητοποιήσεις στη χώρα μας ελληνική ιδιοτυπία.

Ασφαλώς η κρίση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος έχει τις ιδιομορφίες της, όπως ακριβώς και η κρίση του ελληνικού καπιταλισμού σε σχέση με εκείνη άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, η αντιμετώπιση της παιδείας ως εμπορεύματος και η επίταξη των εκπαιδευτικών θεσμών στην υπηρεσία της δομικής αναδιάρθρωσης του κεφαλαιοκρατικού συστήματος θέτει αντιμετώπους τους λαούς της Ευρώπης με το αμείλικτο ερώτημα: ποια παιδεία για ποια κοινωνία; Οι καλοδιαλεγμένες φράσεις -«κοινωνία της γνώσης», «διά βίου μάθηση», «ευέλικτες εργασιακές σχέσεις»- δεν πείθουν. Ο βασιλιάς είναι ήδη γυμνός.

Η «κοινωνία της γνώσης» ισοδυναμεί με κοινωνία της απόγνωσης και η λεγόμενη ευελιξία των εργασιακών σχέσεων παραπέμπει στον άνθρωπο-λάσπηλο, στον άνθρωπο χωρίς εστία και χωρίς ρίζα, στον άνθρωπο που αδυνατεί να σχεδιάσει τη ζωή του, στον άνθρωπο χωρίς μέλλον, χωρίς προοπτική.

Το στρατηγικό ζητούμενο της εκπαιδευτικής πολιτικής του κεφαλαίου, τόσο στη χώρα μας, όσο και διεθνώς, δεν είναι η παιδεία, η κριτική σκέψη, η αισθητική καλλιέργεια, αλλά η επαγγελματική κατάρτιση ενός απασχολήσιμου εργατικού δυναμικού, που θα ανταποκρίνεται κοινωνικά, πολιτικά και πολιτιστικά στις δομικές ανάγκες του εγχώριου και διεθνούς καπιταλισμού. Όμως μέσα στην κρίση και εξαιτίας της κρίσης, σε ευρωπαϊκή και ελληνική κλίμακα, οι μάσκες έπεσαν. Αποκαλύφθηκε το αληθινό νόημα της ψευδεπίγραφης «διά βίου μάθησης», ο βαθύτερος λόγος της χυδαίας ταύτισης κατάρτισης και παιδείας, καθώς και αυτός της λαϊκίστικης πολιτικής «κάθε νομός και ΑΕΙ, κάθε πόλη και ΤΕΙ», πολιτικής που επέβαλαν στην πατρίδα μας οι ίδιοι υπουργικοί και υπηρεσιακοί αστέρες του νεοφιλελεύθερου και σοσιαφιλελεύθερου «εκσυγχρονισμού», αυτοί που, αφού προώθησαν την de facto ιδιωτικοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, κόπτονται τώρα για το «νοικοκύρεμα» των ελληνικών πανεπιστημίων και ευαγγελίζονται έναν «Καλλικράτη» για την παιδεία.

Μέσα στην κρίση και λόγω της κρίσης, η δραματική φάση της συνειδητοποίησης φθάνει πριν από εκείνη της οργανωμένης δράσης. Θα ακολουθήσει, όχι ασφαλώς με μηχανικό αυτοματισμό, η δυναμική των κινημάτων και της πολιτικής συμπύκνωσης των στόχων τους. Γνωρίζουμε και επανεκτιμούμε σήμερα -γονείς, παιδιά και εκπαιδευτικοί- την αξία της παιδείας, όπως και της υγείας και της ασφάλισης, ως δημόσιου αγαθού, αλλά και κάτι ακόμη: συνειδητοποιούμε, με οδυνηρό τρόπο, ότι το δημόσιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, σχολείο και πανεπιστήμιο, δεν είναι δεδομένο, είναι ζητούμενο.

Καίρια ο κομμουνιστής ηγέτης Αντόνιο Γκράμσι προσδιόριζε την κρίση ως την περίοδο που το παλιό πεθαίνει, ενώ το νέο δυσκολεύεται ακόμη να γεννηθεί. Σε αυτό ακριβώς το σημείο βρισκόμαστε σήμερα τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς. Οι μέσες λύσεις, οι μικροαστικές κοινωνικές ψευδαισθήσεις καταρρέουν η μία μετά την άλλη, χωρίς ακόμη να αποτυπώνεται ένα στρατηγικό σχέδιο ριζικού κοινωνικού μετασχηματισμού. Ετσι, στον απόηχο των πρώτων αγωνιστικών σκιρτημάτων και στην προοπτική ενός εγχώριου και διεθνούς εκπαιδευτικού κινήματος, που θα απαντά ριζοσπαστικά στο ερώτημα «Ποια παιδεία σε ποια κοινωνία;», αρκούμαι να καταλήξω με τις πιο κάτω φράσεις του Istvan Meszaros, ενός από τους σημαντικότερους μαρξιστές διανοητές της εποχής μας:

«Ο δικός μας εκπαιδευτικός σκοπός καθίσταται, λοιπόν, και σκοπός ενός γενικού μετασχηματισμού της κοινωνίας, με την έννοια της χειραφέτησης. Καμιά από τις δύο όψεις δεν μπορεί να προηγηθεί της άλλης. Είναι αβεχώριστες. Ο ριζικός κοινωνικός μετασχηματισμός, που είναι αναγκαίος, είναι αδιανόητος χωρίς την ενεργητική και θετική συμβολή της εκπαίδευσης με την πιο γενική έννοιά της [...]»(1)

(1) Ισθβάν Μεζάρος, «Η εκπαίδευση πέρα από το κεφάλαιο», ΟΥΤΟΠΙΑ, 86 (2009), σ. 29-64.

[Διαφημίσεις Google](#)

Σπα, μασάζ στη πόλη σου

Μοναδικές στιγμές χαλάρωσης στα καλύτερα κέντρα Σπα της πόλης!

www.GROUPON.gr/Spa

Φωτοβολταϊκά στην Αθήνα

Μάθημα στα Φωτοβολταϊκά Συστήματα με Πρακτική Εξάσκηση.

Ενημερωθείτε.

www.MasterD.gr/Photovoltaic